

Leszek Potasiński

**Problematyka stosowania techniki rasgueado w grze na gitarze klasycznej
w muzyce barokowej, hiszpańskiej, latynoamerykańskiej i współczesnej**

Promotor: dr hab. Marcin Zalewski, prof. UMFC

Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina w Warszawie, Wydział Instrumentalny,
Warszawa 2017

STRESZCZENIE PRACY DOKTORSKIEJ

Technika rasgueado polega na uderzaniu kilku strun palcem prawej ręki, przy pomocy szybkiego ruchu w dół lub w górę. W praktyce stosuje się zarówno pojedyncze uderzenia, jak i kombinacje uderzeń kilku palców. Technika rasgueado używana jest od wieków. Była jedną z podstawowych technik gry na gitarze barokowej. Jest też charakterystyczna dla gry gitarowej w folklorze Hiszpanii i Ameryki Łacińskiej. Stosowanie tej techniki na gitarze klasycznej przysparza jednak wielu problemów. Wynikają one w głównej mierze z trudności w zapisie rytmu i jego wykonania technicznego. Celem mojej pracy doktorskiej jest analiza problemów związanych ze stosowaniem techniki rasgueado w wyżej wspomnianych rodzajach muzyki gitarowej, oraz podanie opracowanych przeze mnie rozwiązań na przykładzie wybranych utworów. Rasgueado znajduje również zastosowanie w muzyce współczesnej, nienawiązującej do tradycji etnicznych. Zapis tej techniki jest obecnie znacznie bardziej precyzyjny, nie przysparza zatem tylu problemów w realizacji. W pracy przytaczam jednak przykład takiego zastosowania, mając na uwadze pełniejsze ujęcie tematu.

Praca składa się z trzech części poprzedzonych wstępem i zamkniętych zakończeniem. We wstępie podaję definicję techniki rasgueado, określam cel ogólny i cele szczegółowe pracy, a także kryteria doboru utworów. Opisuję również metodę opracowania zagadnienia i budowę pracy.

Część pierwsza zawiera opis historii techniki rasgueado. Podstawą jest historyczny rozwój gitary, zmian w jej budowie i w technice gry. Opisuję tu w szczególności okresy rozkwitu gry rasgueado, ale również analizuję powody ograniczenia bądź zaniechania jej stosowania w określonych przedziałach czasu. Istotną treścią jest również opis rozwoju sposobów zapisu gry tą techniką. W tej części korzystam z wielu tekstów źródłowych, od niedawna udostępnianych w Internecie przez biblioteki, a także z licznych opracowań innych autorów, badających historię gitary i technikę gry.

W części drugiej opisuję zastosowanie techniki rasgueado w wybranych utworach. Znajduje się tu szczegółowa analiza problemów wykonawczych i opracowanych przeze mnie rozwiązań. Obok zagadnień szczegółowych starałem się również naświetlić ogólne zasady gry rasgueado w danych stylach, opisując technikę gry stosowaną bądź to w muzyce historycznej, bądź w etnicznej, będącej źródłem inspiracji w wybranych utworach. Daje to możliwość prześledzenia sposobu rozwiązywania problemów wykonawczych.

Trzecia część pracy zawiera opis aspektów technicznych gry rasgueado. Dokonuję tu analizy sposobów ustawienia palców i przedramienia, rodzajów ruchu i sposobów uderzania strun. Podaję też sugestie, które z opisywanych elementów techniki rasgueado znajdują zastosowanie w poszczególnych stylach gry: w muzyce barokowej, we flamenco i w narodowym stylu hiszpańskim, a także w muzyce latynoamerykańskiej. Dla każdego ze sposobów uderzeń opracowałem przykłady mogące służyć jako ćwiczenia techniczne.

Integralną częścią pracy jest dzieło artystyczne nagrane na płycie CD, zawierające utwory:

Wybór utworów na gitarę barokową we własnym opracowaniu na gitarę współczesną:

Gaspar Sanz (1640-1710) – *Zarabanda francesa*

Santiago de Murcia (1682-1739) – *Marionas por la B*

Santiago de Murcia (1682-1739) – *Fandango*

Kompozycje z XX wieku inspirowane folklorem hiszpańskim:

Manuel de Falla (1876-1946) – *Danza del Molinero* z baletu *El Sombrero de tres picos*
(transkrypcja na 2 gitary Graciano Tarrago)

Joaquín Turina (1882-1949) – *Sonata para guitarra op. 61:*

I – Lento – Allegro – Allegretto tranquillo – Allegro

II – Andante

III – Allegro – Allegro moderato – Allegro vivo – Allegretto – Allegro vivo

Joaquín Turina (1882-1949) – *Ráfaga op.53*

Kompozycje z XX wieku inspirowane folklorem Ameryki Łacińskiej:

Eduardo Falú (1923-2013) – *La cuartelera*

José Luis Merlin (ur. 1952) – *Chacarera i Carnavalito* ze *Suite de los recuerdos*

Ariel Ramirez (1921-2010) – *Alfonsina y el mar* (transkrypcja Jorge Cardoso)

Celso Machado (ur. 1953) – *Parazula*

Muzyka współczesna:

Jacek Grudzień (ur. 1961) – *Androvanda*

Jacek Grudzień